

1. DATOS IDENTIFICATIVOS DA DISCIPLINA	
CÓDIGO	
MATERIA	Dicción e Expresión Oral II
DISCIPLINA	Voz
TITULACIÓN	Titulación Superior en Arte dramática
ESPECIALIDADE	Interpretación
ITINERARIO	Textual
CURSO	1º
CRÉDITOS ECTS	6
CARÁCTER	Obrigatoria
DEPARTAMENTO	Interpretación – Área de voz
CENTRO	ESAD de Galicia
COORDINADOR/A	Nuria Montero Gullón
DOCENTES	Nome: Nuria Montero Gullón Contacto: nuriamontero69@hotmail.com nmgullon@edu.xunta.es Nome: Damián Contreras Contacto: dcontreras@edu.xunta.es
DESCRIPCIÓN	Coñecemento anatómico e fisiolóxico do aparato fonador. Recoñecemento e conciencia vocal. Relación entre os diferentes sistemas a través dos que se produce o son e a relación dos diferentes sistemas e o corpo. Preparación vocal e adestramento. Dominio de todos os aspectos da técnica vocal (respiración, resonadores, articulación, emisión, etc.)
COÑECEMENTOS PREVIOS	Ter superado Dicción e Expresión Oral I

2. COMPETENCIAS	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS DE GRAO	
T1	Planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.
T6	Realizar autocrítica cara o propio desempeño profesional e interpersonal.
T8	Desenvolver razoada e criticamente ideas e argumentos.
T13	Buscar a excelencia e a calidade na súa actividade profesional.
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN	
X1	Fomentar a autonomía e autorregulación no ámbito do coñecemento, as emocións, as actitudes e as condutas, mostrando independencia na recollida, análise e síntese da información, no desenvolvemento de ideas e argumentos dunha forma crítica e na súa capacidade para a propia motivación e a organización nos procesos creativos.
X2	Comprender psicolxicamente e empatizar para entender e sentir as vidas, situacións e personalidades alleas, utilizando de maneira eficaz as súas capacidades de imaxinación, intuición, intelixencia emocional e pensamento creativo para a solución de problemas; desenvolvendo a súa capacidade para pensar e traballar con flexibilidade, adaptándose aos demais e ás circunstancias cambiantes do traballo, así como a conciencia e o uso saudable do propio corpo e o equilibrio necesario para responder aos requisitos psicolóxicos asociados ao espectáculo.
X3	Potenciar a conciencia crítica, aplicando unha visión crítica construtiva ao traballo propio e ao dos

	demais, e desenvolvendo unha ética profesional que estableza unha relación adecuada entre os medios que utiliza e os fins que persegue.
X5	Fomentar a expresión e a creación persoal, integrando os coñecementos teóricos, técnicos e prácticos adquiridos; mostrando sinceridade, responsabilidade e xenerosidade no proceso creativo; asumindo o risco, tolerando o fracaso e valorando de maneira equilibrada o éxito social.
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DE ESPECIALIDADE	
E1	Dominar os recursos expresivos necesarios para o desenvolvemento de procesos de interpretación, actuación e representación, no ámbito escénico e audiovisual.
E12	Participar na creación da partitura escénica e/ou personaxe, escénico ou audiovisual, e interpretalo adecuadamente, a través do dominio das diferentes técnicas interpretativas.
E13	Integrar e interactuar coas restantes linguaxes e códigos que conforman o espectáculo escénico ou audiovisual.
E15	Concibir e fundamentar o proceso creativo persoal, tanto no que se refire ás metodoloxías de traballo como á renovación estética.

3. OBXECTIVOS DA DISCIPLINA	COMPETENCIAS VINCULADAS
1. Incentivar a percepción de si mesmo e a súa propia voz para poder adecuala á relación cos outros e co espazo.	T6, T13, X1, X3, X5, X6, E11, E12, E13, E15
2. Entender e aplicar a escoita para poder comprender e assimilar a parte externa da fala escénica e o comportamento da voz nos diferentes espazos.	T8, T13, X1, X5, E11, E12, E13
3. Explorar e saber diferenciar os elementos constitutivos da voz falada (registros, entoacións, inflexións, ritmo, tempo, pausas...) para utilizalas a favor da interpretación do texto.	T1, T6, T8, T13, X1, X2, X3, X5, E11, E12, E13, E15

4. CONTIDOS		
TEMAS	SUBTEMAS	SESIÓNS
1...RESPIRACIÓN, APOIO E RESONANCIA	1.1 Adestramento e aplicación da respiración completa. 1.2 Adestramento e aplicación do apoio diafragmático. 1.3 Adestramento e aplicación dos diferentes tipos de resonancia.	10
2...A COMUNICACIÓN	2.1 Emisor e receptor. 2.2 A voz no espazo: vibración e proxección. 2.3 Movemento/Respiración/Voz.	9
3...A ESCOITA	3.1 Escoita activa. 3.2 Escoita interna e escoita externa.	8
4... VOZ E TEXTO	4.1 Lectura orgánica de textos de diferentes tipos de textos.	18

	<p>4.2 Fisicidade das palabras.</p> <p>4.3 A palabra como xeradora de imaxes e emocións.</p> <p>4.4 Adecuación velocidade mental/emocional/articulatoria.</p> <p>4.5 Análise dos elementos constitutivos da voz falada: ritmo, entoación, pausa, inflexións.....</p> <p>4.6 Aplicación no texto dos diferentes parámetros da técnica vocal e da expresión oral.</p>	
TOTAL SESIÓNS		45

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE			
Actividade / Número de horas	Presencial (horas)	Non presencial (horas)	Total
Actividades introdutorias	4	2	6
Exposición maxistral	4	8	12
Exposición práctico - teórica	5	5	10
Práctica individual	19	8	27
Práctica colectiva	25	15	40
Seminarios	2	4	6
Metodoloxías integradas	4	2	6
Traballos de aula	10	14	24
Titorías individuais		6	6
Actividades de avaliación. Probas	7	10	17
Actividades de avaliación. Presentacións / mostras	8	15	23
Actividades de avaliación. Revisión	2	1	3
TOTAL	90	90	180
Porcentaxe	50%	50%	100%

6. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍAS DE ENSINANZA E APRENDIZAXE	
Actividades	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Exposición práctico - teórica	Exposición por parte do docente dun tema sobre contidos da materia e a súa resolución na práctica.
Práctica individual	Actividades de aplicación dos coñecementos e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Práctica colectiva.	Actividades de aplicación dos coñecementos e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Metodoloxías integradas	Método de ensino - aprendizaxe cuxo punto de partida é un problema que, deseñado polo profesor, o estudante ha resolver para desenvolver

	determinadas competencias previamente definidas.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado ao seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Titorías individuais	Entrevistas que o alumno mantén co profesor da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Titorías de grupo	Entrevistas que os alumnos manteñen co profesor da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Actividades de avaliación. Probas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta a actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.
Actividades de avaliación. Presentación/Mostras.	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou do resultado dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Actividades de avaliación. Revisión.	Análise profesor/alumno dos recursos procedementais empregados por este na resolución das probas e os seus resultados.

7. ATENCIÓN PERSONALIZADA	
Seguimento	Farase un seguimento personalizado, facendo unha análise de cada caso específico e resolvendo cada casuística do xeito máis axeitado.
Orientación	Orientación respecto ás dúbidas e inquedanzas que xurdan en cada caso.
Avaliación extraordinaria	Os alumnos que vaian presentarse ao exame extraordinario deberán poñerse en contacto co/a docente cun mínimo dun mes de antelación para recibir o material necesario para a realización de dito exame.

8. FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN		
8. 1 Avaliación ordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Probas prácticas de aula	T1, T3, T6, T8, X5, E11	25%
Presentación/Mostras de aula e un traballo práctico e teórico grupal: .Posta en pé dun texto aplicando os parámetros traballados na aula (articulación, receptor, espazo, emocións, fisicidade dos sons, ritmo..)	T1, T3, T6, T8, T13, X1, X2, X3, X5, E11, E12, E13, E15	25%
Observación sistemática	T1, T3, T6, T8, T13, T17, X1, X5, X6, E11, E12, E13, E15	50%
8.2. Avaliación extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Probas teóricas. Conceptos	T1, T3, T6, T8, T13, T17, X1, E15	25%

fundamentais da materia. Exame oral no que o alumno deberá contestar ás preguntas expostas pola docente e abranguerá todo o temario da presente guía.		
<p>Probas prácticas. O alumno deberá:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Realizar un quecemento ao comezo do exame. Dito quecemento deberá presentalo por escrito detallando os exercicios a executar, os obxectivos de cada un deles e a temporalización. 2. Presentar un traballo práctico a partir do material entregado pol* docente no que porá en práctica todos os conceptos traballados no cuadrimestre: articulación, uso da voz no espazo, relación co receptor, ritmo, fisicidade das palabras. 3. Entrega dunha memoria por escrito do proceso de creación do exercicio práctico. Deberá constar de: <ol style="list-style-type: none"> 3a. Introducción. 3b. Obxectivos marcados. 3c. Metodoloxía. 3d. Conclusións. 3e. Bibliografía. <p>A memoria presentarse segundo os parámetros descritos en Observacións.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Lectura dun texto entregado pola docente no momento do exercicio: <ol style="list-style-type: none"> 4a. Lectura inmediata. 4b. Lectura orgánica. 5. A/o docente poderá pedir que o alumno realice exercicios prácticos 	T1, T3, T6, T8, X2, X3, X5, E11, E12, E13, E15	50%
Traballo escrito sobre o tema escollido pol* docente e defensa oral do mesmo.	T1, T8, T13, X1, X3, E15	25%
8.3 Avaliación específica para alumnado sen avaliación continua / ordinaria / extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Probas teóricas. Conceptos fundamentais da materia. Igual punto 8.2	T1, T3, T6, T8, T13, T17, X1, E15	25%
Probas prácticas. Igual punto 8.2	T1, T3, T6, T8, X5, E11, E12, E13, E15	50%
Traballo escrito e defensa oral	T1, T8, T13, X1, X3, E15	25%

9. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E OUTROS RECURSOS

Referencias básicas

Berry, Cicely (2006): La voz y el actor. Ediciones Alba.

Blasco, Victoria (2006): Manual de Técnica Vocal. Ñaque Editores.

Bustos Sánchez, Inés (2003). "La voz, la técnica y la expresión", Ed. Paidotribo.

Caballero, Christian. 1985. "Manual para educar la voz hablada y cantada", Edamex. México.

García Maestro. G. "Hablar en Público", 1999. Madrid. Ed.Libsa.

Jiménez Quesada, M. "La voz", Madrid. 1969. Ed. Prensa Española.

McCallion, Michael (2006): "El gran libro de la voz". Ed. Urano

Referencias complementarias

Stanislavski, Constantin (1985). "La construcción del personaje", Ed.. Alianza. Madrid.

10. OBSERVACIÓNS

1. O alumno perderá a avaliación ordinaria cando supere o 10% de faltas de asistencia.
2. Se a/o docente o require o alumno deberá defender oralmente a proba ou exame proposto.
3. Os traballos deberán presentarse seguindo o seguinte formato: A4, Letra Times New Roman de 12 p., distancia entre liñas de 1,5 p., portada con título, nome da materia e nome do alumno.